

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/aktualnosci/248745,Przystanek-Historia-Budapeszt-Pazdziernik-2026.html>
09.10.2026, 01:13

„Przystanek Historia” Budapeszt. Październik 2026

W dniach 8-13 października 2026 r. przebywamy na Węgrzech, w ramach „Przystanku Historia” Budapeszt, którym opiekuje się krakowski oddział IPN.

08.10.2026

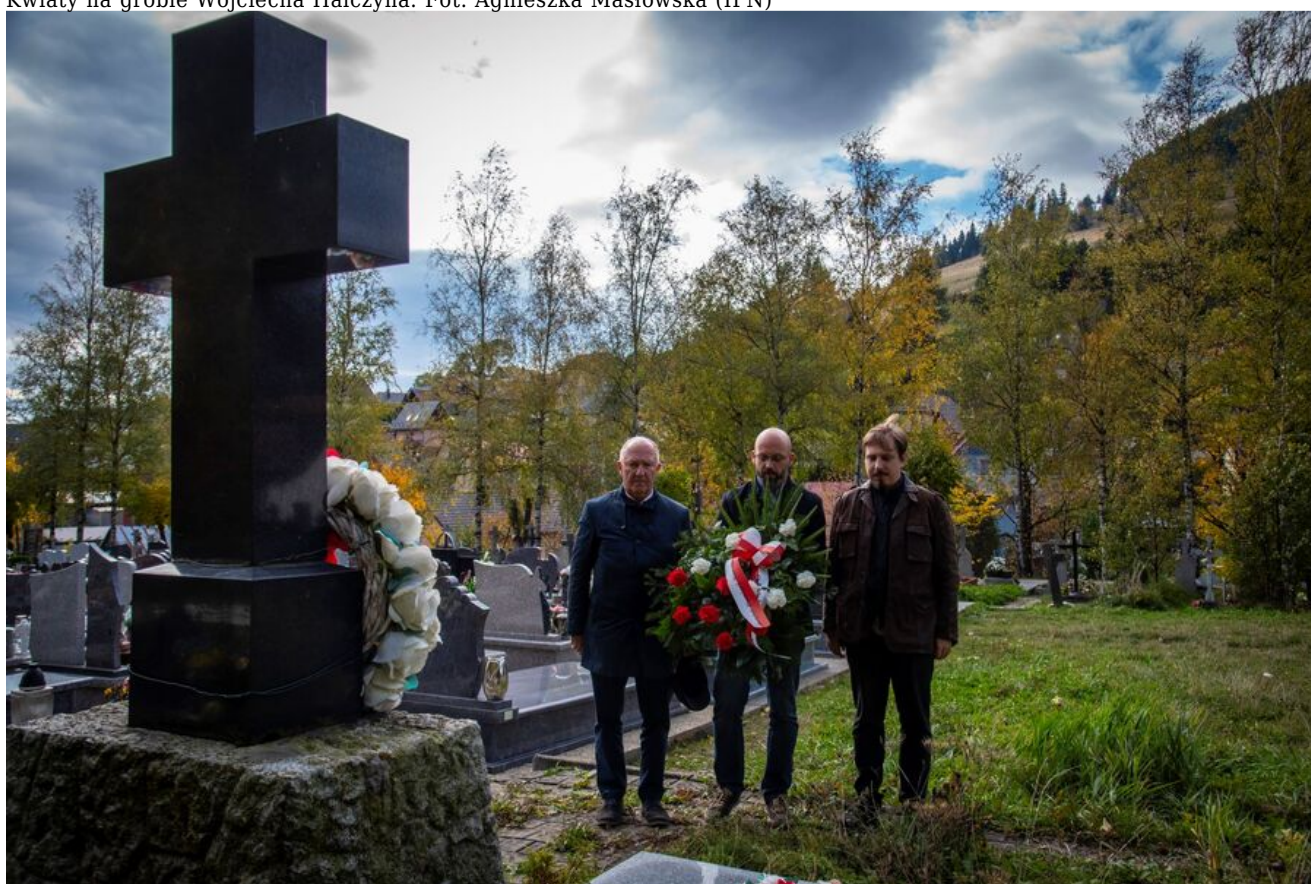
Nasi pracownicy w drodze na „Przystanek Historia IPN” w Budapeszcie zatrzymali się w spiskiej wsi Lendak na Słowacji, żeby złożyć kwiaty na grobie Wojciecha Halczyka.

Wojciech Halczyk (ur. 4 X 1863 r.), góral z Lendaku, był zasłużonym działaczem na rzecz przyłączenia po I wojnie światowej północnych fragmentów Spisza i Orawy do Polski. W trakcie Kongresu Wersalskiego brał udział w delegacji ze Spisza i Orawy, pod kierownictwem ks. Ferdynanda Machaya, do Paryża, żeby bezpośrednio u aliantów upomnieć się o korzystny dla odrodzonej Polski przebieg granicy z powstałą wówczas Czechosłowacją. Uczestniczył m.in. w spotkaniu z prezydentem T. W. Wilsonem. Ponieważ miał za sobą doświadczenie emigracyjnej pracy w USA, mógł swobodnie rozmawiać po angielsku.

Kiedy postanowiono o przeprowadzeniu na Śląsku Cieszyńskim, Spiszu i Orawie plebiscytu, Wojciech Halczyk zaangażował się w pracę agitacyjną przed zapowiadającym głosowaniem. Niestety, w obliczu wojny-polsko bolszewickiej strona polska zgodziła się w zamian za mgliste obietnice alianckiej pomocy na rezygnację z plebiscytu. Nowa granica została wyznaczona arbitralną decyzją Rady Ambasadorów, Lendak pozostał w Czechosłowacji. Wojciech Halczyk przez kilka kolejnych lat mieszkał w Nowym Targu, obawiając się represji ze strony czechosłowackiej, później wrócił do rodzinnej wioski, gdzie ubogo żył do śmierci w 1932 r. Ufundowany w 1935 r. przez dawnych współpracowników nagrobek w języku polskim, został później zamieniony na nowy, ze słowackimi napisami. Delegacja IPN złożyła na nim kwiaty cztery dni po kolejnej rocznicy urodzin Wojciecha Halczyka.

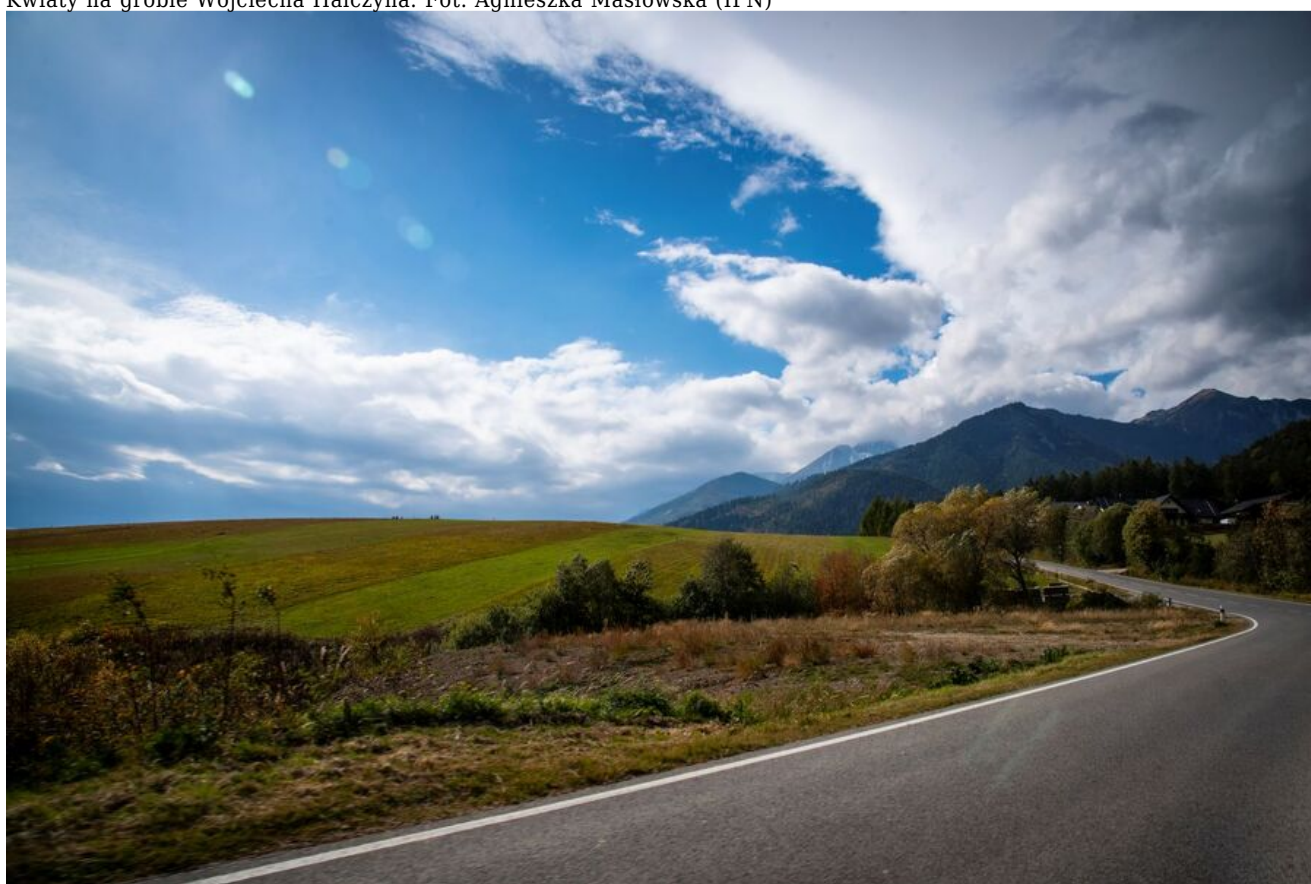
Kwiaty na grobie Wojciecha Halczyna. Fot. Agnieszka Masłowska (IPN)

Kwiaty na grobie Wojciecha Halczyna. Fot. Agnieszka Masłowska (IPN)

Kwiaty na grobie Wojciecha Halczyńskiego. Fot. Agnieszka Masłowska (IPN)

Kwiaty na grobie Wojciecha Halczyńskiego. Fot. Agnieszka Masłowska (IPN)

[Poprzedni Strona](#)

Budapeszt

Kraków

Współpraca międzynarodowa